

ANU KAJAMAA – HENRI PETTERSSON – JUTTA KARHU –
IINA TOLONEN – SARA AHOLA – KATI MÄKITALO

Moniääniset Kasvatustieteen päivät 2022 – jälleen kasvokkain

Kasvatustieteen päivät järjestettiin 24.–25.11.2022 Oulun yliopistolla Linnanmaan kampuksella lähitapaamisena. Moniäänisyys kasvatuksen muuttuvassa maailmassa -teeman myötä järjestelytoimikunta halusi herättää keskustelua siitä, miten moniäänisyys ymmärretään, miten se ilmenee ja miten sitä voidaan tehdä näkyväksi kasvatustieteellisessä tutkimuksessa. Lisäksi kutsuimme osallistujia pohtimaan yhteisöjen ja yksilöiden vastuuta sekä mekanismeja, jotka edesauttavat moniäänisyyden tunnistamisessa, tukemisessa ja edistämässä.

Konferenssin teema herätti paljon kiinnostusta, ja osallistujia saattoi vetää kahden vuoden tauko lähitapaamisissa. Kasvatustieteen päiville osallistui yli 600 kasvatustieteistä ja moniäänisyydestä kiinnostunutta tutkijaa, jatko-opiskelijaa, perustutkinto-opiskelijaa ja asiantuntijaa. Osallistujia saapui paitsi kaikista Suomen yliopistoista niin myös ammattikorkeakouluista, erilaisista järjestöistä ja yhdistyksistä sekä virastoista. Teemaryhmiä ja symposiumeja toteutui kahden päivän aikana yhteensä 47, ja tieteellisiä esityksiä pidettiin konferenssissa yli 400. Ryhmistä 20 toteutettiin englanninkielisinä tai kaksikielisinä, ja niissä oli esittäjiä noin kahdestakymmenestä eri maasta.

Konferenssin avasivat järjestelytoimikunnan puheenjohtaja professori Kati Mäkitalo ja Oulun yliopiston kasvatustieteiden ja

psykologian tiedekunnan dekaani Risto Honkonen. Konferenssin avajaisissa musiikkikasvatuksen opiskelijat virittivät osallistujat konferenssitunnelmaan Vesi-Water-musiikkiesityksellä, joka on moninaista maailmankuvaa käsittelevä opiskelijoiden sävellys. Avajaisissa myönnettiin Suomen kasvatustieteellisen seuran väitöskirjapalkinto Mirva Heikkilälle (Turun yliopisto) artikkeliväitöskirjastaan Agency as polyphony: Student and primary teachers' narration embedded in theory and practice. Väitöskirja käsittelee luokanopettajaopiskelijoiden ja luokanopettajien toimijuutta yhdistäen aihepiirissä ansiokkaasti teorian ja käytännön. Pro gradu -palkinnon saivat Marko Huusela ja Nestori Kilpi (Tampereen yliopisto) yhteisellä Suhteellisen iän yhteys PISA 2018 -tutkimuksen lukutaidon ja matematiikan arviointialueiden tuloksiin Suomessa -tutkielmallaan, joka tarkastelee oppilaan suhteellisen iän vaikutuksia oppimistuloksiin hyödyntäen suomalaista aineistoa.

Kasvatus-lehti jakoi Vuoden tiedeartikkeli-palkinnon poikkeuksellisesti kahdelle artikkelille, jotka löytyvät teemanumerosta 4/21: Hannu Simolan (Helsingin yliopisto) artikkelille Dekontekstualisaation lyhyt historia ja Anne-Mari Väisäsen ja Maija Lanaksen (Oulun yliopisto) artikkelille Dekontekstualisaatio kiusaamiskirjallisuudessa. Avajaisissa Kasvatus aloitti myös uuden perinteen jakamalla Ansioitunut arvioitsija -tunnustus-

palkinnon. Vertaisarviointi on korvaamattoman tärkeä osa akateemista työskentelyä, mutta on jäänyt vähäiselle huomiolle. Kahden vuoden välein myönnettävä tunnustus-palkinto nostaa tämän arvokkaan työn valokeilaan. Ensimmäisen Kasvatus-lehden Ansoitunut arvioitsija -tunnustus-palkinnon vuosilta 2020–2021 sai professori Jukka Husu, Turun yliopistosta.

Kuulimme konferenssin aikana kolme kiinnostavaa, kasvatustieteen moniäänisyyttä koskevaa keynote-puheenvuoroa. Emeritusprofessori Veli-Matti Värrin esitys paitsi selvensi kasvatustieteen työntekijämyös puolusti sen tärkeyttä ajassamme. Erityisesti kasvatustieteen filosofia auttaa Värrin mukaan meitä ymmärtämään muuttuvaa maailmasuhdettamme ekokriisin aikakaudella. Toisessa puheenvuorossa professori Kristine Lund Lyonin yliopistosta pureutui suoraan konferenssin kantavaan teemaan moniäänisyydestä nostamalla esityksessään esille erilaisia tämän ilmiön ymmärtämistapoja sekä niihin liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia; ilmiöiden ollessa hyvin monimuotoisia moniäänisyys käsitetään erilaisina mahdollisuuksina analysoida ja tulkita yhtä ja samaa tutkimusaineistoa. Viimeisessä puheenvuorossa Oulun yliopiston kasvatustieteen professori Karin Murrin keskittyi erilaisiin tapoihin ymmärtää lasten toimijuutta ja moniäänisyyttä tutkimuksessa valaisten esimerkein lasten aktiivista roolia erilaisissa tutkimuskonteksteissa.

Konferenssin esiseminaarit käsittelivät monipuolisesti kasvatustieteellisiä kysymyksiä. Esityksien kirjo oli laaja aina sosiaalisesti kestävästä kehityksestä ja osallistavista sekä interventio-perustaisista tutkimusmenetelmistä kasvatustieteellisen tutkimuksen filosofisiin lähtökohtiin ja arvoihin. Lisäksi keskustelimme ihmisen kehollisesta maailmasuhteesta ja moninaisuudesta koulutuksen kehittämisessä sekä liikuntakasvatuksessa. Esiseminaarien tarjonta antoi esimakua varsinaisiin konferenssipäiviin. Esiseminaareihin osallistuminen oli maksutonta, ja esimerkiksi opiskelijat hyödynsivät näitä tilaisuuksia hyvin.

Varsinaisina konferenssipäivinä teemaryhmiä oli yhteensä 35; samanaikaisesti teemaryhmiä pyöri yli 20 neljässä sessiossa. Kahden intensiivisen päivän aikana käsitelimme kasvatustieteellisiä ilmiöitä, kysymyksiä, haasteita ja ratkaisuehdotuksia moniäänisyyden teemoissa. Ensimmäisenä konferenssipäivänä esitykset kytkettyivät ajankohtaisiin ilmiöihin, kuten digitaalisiin teknologioihin, transformatiiviseen oppimiseen ja innovatiivisiin oppimisympäristöihin sekä mediaan oppimisessa ja opetuksessa. Teemaryhmissä oli näkyvästi esillä myös kasvatustieteellisiä ja oppimistutkimus, ohjauksen tutkimus sekä kasvatustieteellisiä ja koulutuspolitiikka. Ensimmäisen päivän teemaryhmissä esityksiä oli posthumanistisesta kasvatustieteestä ja ihmistä laajemmasta näkökulmasta, globaalikasvatuksesta sekä racism and whiteness in education -aiheesta. Lisäksi esitykset käsittelivät yrittäjyyskasvatusta, johtamista sekä jatkuvaa oppimista moniäänisessä ja muuttuvassa maailmassa sekä taide-, taito- ja draamakasvatusta.

Konferenssin toisena päivänä ohjelmassa jatkuivat useat edellispäivän teemaryhmät, kuten inklusiivinen kasvatusta, kestävä kehitys, koulun kehittäminen ja narratiiviset lähestymistavat. Kuulimme päivän aikana niin ikään uusimpia tutkimustuloksia ja ajatuksia teemoista kuten motivaatio, tunteet ja tiedonrakentelu yhteisöllisessä oppimisessa, koulutus ja alueellinen eriarvoisuus sekä luonto- ja seikkailupedagogiikka. Tilaa ja aikaa saivat myös lapsuudentutkimuksen moniäänisyys, varhaiskasvatusta ja asiantuntijuus muutoksessa sekä kuulumattomat äänet ja näkymättömät hetket koulutuksessa. Teemaryhmien anti oli kaiken kaikkiaan laaja, moninainen ja moniääninen.

Kasvatustieteen päivillä toteutettiin teemaryhmien lisäksi 11 symposiumia, joihin osallistuttiin aktiivisesti. Digitalisaation mahdollisuudet sekä haasteet oppimisessa ja opetuksessa olivat vahvasti esillä. Lisäksi hyvinvointi, resilienssi, oikeudenmukaisuus, inklusio ja lapsikeskeisyys korostuivat. Symposiumissa käsiteltiin niin ikään varhaiskasvatusta ja sii-

hen liittyviä opettajaopiskelijoiden harjoittelun ohjauksellisia ulottuvuuksia sekä poliittisia seikkoja. Globaalit kumppanuudet koulutuksen kehittämisessä, verkostot, ihmisoikeuskasvatus ja kasvatuksen kestävyys olivat myös teemoina esillä.

Kasvatustieteen päivien jälkeen konferenssin toteutuksesta kerättyyn palautekyselyyn vastasi 125 osallistunutta. Osallistujat antoivat Kasvatustieteen päivistä runsaasti palautetta myös sosiaalisessa mediassa. Päivien järjestäminen lähitapaamisena sai erityistä kiitosta. Hyvä henki, eloiset keskustelut, rakentava sparraus (paradigmaeroista huolimatta) ja kollegiaalisuus nostettiin esiin päivien keskeisenä antina. Konferenssin ohjelman lisäksi kiitosta saivat ystävälliset ja iloiset opiskelija-avusta-

jat, jotka tarjosivat opastusta esitysten välissä. Osallistujilta saatiin lisäksi rakentavaa palautetta konferenssikäytäntöjen kehittämiseen tulevaisuudessa. Ohjelman laajuuden pohjalta Kasvatustieteen päiviä ehdotettiin jopa kolmi-päiväiseksi konferenssiksi! Mikäli mieli halajaa palata vielä hetkeksi Kasvatustieteen päiville 2022, päivien Twitter-sivuille on koottu muun muassa tunnelmakuvia.

Päätöstilaisuudessa Åbo Akademin edustajat kutsuivat konferenssivieraat Vaasaan vuoden 2023 Kasvatustieteen päiville, joiden teema koskettaa koulutuksen ja yhteiskunnan suhdetta. Loppuseremoniassa viulisti Akseli Saarijärvi jätti jäähyväiset konferenssivieraille Bachin sävellyksellä, jossa moniäänisyys sointui harmoniseksi kokonaisuudeksi.